

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu na kuratorski projekt
wystawy
w Pawilonie Polskim na 15. Międzynarodowej Wystawie Architektury
W Wenecji w 2016 roku.

Tytuł: Podwójna fasada

Kurator, zespół autorski: Dominika Janicka i Michał Gdak (Institute of
Design Kielce)

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 15. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2016 ROKU

Większość budynków łączy to, że zostały zbudowane według podobnych zasad. Fundamenty, ściany, stropy, dach, okna. W zależności od czasu powstania, podczas budowy, zostały wykorzystane pewne udogodnienia - dźwigi, koparki. Wszystkie te budynki łączy jednak to, że podczas procesu konstrukcji została wykorzystana praca ludzkich rąk. Ktoś wylewał beton, ktoś układał zbrojenie, ktoś obsługiwał dźwig. Praca na budowie wiąże się z wielkim ryzykiem. Często przez złe warunki pracy, budowniczcy podupadają na zdrowiu czy nawet giną.

Kupujemy coraz więcej produktów spożywczych z naklejką fair trade, zastanawiamy się nad wyborem butów ze względu na to czy zostały wykonane przez godziwie opłaconych rzemieślników. Bojkotujemy firmy odzieżowe, które szyją w niegodnych i upokarzających warunkach, ale czy kiedykolwiek zdarzyło się żeby użytkownicy budynku bojkotowali go za nieetyczne warunki pracy na budowie? Czy kiedykolwiek zastanawialiśmy się nad tym czy budynek, w którym obecnie przebywamy został wybudowany w bezpiecznych dla budowniczych warunkach? Czy został wykonany etycznie?

Alejandro Aravena pyta o `raport z frontu`. Naszą wystawą chcemy zwrócić uwagę na ten pierwszy `front`, który ma namacalny kontakt z budynkiem i który bezpośrednio stoi za tym, że on powstanie. Projektowanie rozgrywa się na linii architekt-inwestor, wszystkie `brudne działania` pozostają na drugim planie, niewidzialnie dla odbiorcy jak i projektanta. Tak można podsumować wywiad sprzed kilku dni z Zahą Hadid w radio BBC (audycja z 24.09.15 BBC 4). Nie rozstrzygając jego racji, pokazuje on fakt, że nawet największe biura architektoniczne nie wiedzą, co tak naprawdę dzieje się na budowach ich obiektów.

Jest wiele certyfikatów potwierdzających, że budynki powstały z ekologicznych materiałów, posiadają energooszczędne systemy. Nie ma natomiast żadnego certyfikatu, iż inwestor stworzył przyjazne i bezpieczne warunki pracy. Wydaje się, że to temat bardzo odległy krajom zachodnim, ale niestety nic z tych rzeczy. W Polsce prawa pracownicze budowlańców są respektowane w większości jedynie na papierze.

Wystawa ma uświadomić zwiedzającym, jak wiele kosztów niematerialnych niesie za sobą budowa. Ma stawiać pytania, czy architekci powinni projektować wiedząc, że wykonanie danej konstrukcji wiąże się z niehumanitarnymi warunkami pracy budowniczych? Czy projektując architekci muszą mieć na uwadze tylko ludzi przyszłych użytkowników, czy też ludzi budujących dany projekt? Kiedy nastąpi przełom, że praca rąk ludzkich nie będzie już potrzebna przy budowie budynków? Czy nadzór budowy przez architekta powinien być zawężony do prawidłowego wykonania budynku wg projektu, czy również warunków w jakim został zrealizowany? Kiedy druk 3d faktycznie będzie wszechobecny w produkcji budynków i nie będziemy musieli się już o to martwić?

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 15. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2016 ROKU

/WERSJA SKRÓCONA/

Podczas naszej wystawy chcemy pokazać dwa oblicza architektury na przykładzie luksusowego biurowca zlokalizowanego w centrum Warszawy, będącego w fazie wykończeniowej. Pierwszy aspekt, ukazujący `czystą` i atrakcyjną stronę powstawania inwestycji (wizualizacje, prestiż dla miasta, itd) oraz drugą - `brudną`, ciemną, pokazującą, co naprawdę niesie za sobą budowa.

Bryła pawilonu zostanie podzielona na dwie części, oddające charakter obu tych aspektów. Część pierwsza `czysta`, pokazująca wszystko, co widzimy w materiałach promocyjnych odnośnie inwestycji. Ta część wnętrza będzie schludna i sterylna, białe ściany, czysta, stabilna podłoga. Charakterem przypominająca galerie sztuki, gdzie rolę dzieł sztuki będą pełnić materiały na temat inwestycji, które zazwyczaj widzimy w prasie, internecie. Ma odzwierciedlać ładne albumy ze zdjęciami architektury, z których większość osób czerpie swoje wyobrażenie o architekturze. Dla kontrastu druga część ma obrazować środowisko budowy. Ściany obłożone szalunkiem ścinanym, surowe ściany, piach na posadzce. Ma pokazywać w sposób wrażliwy trud pracy. Piaszczysta podłoga ma dawać uczucie niestabilności. Rusztowanie od ścian szalunkowych ustawione na tej części mają wzmacniać ostrożność oraz wzmacniać poczucie klaustrofobii. W celu ograniczania dostępu światła w tej części pomysł świateł będzie zakryty siatką budowlaną. W niektórych miejscach będą głośniki punktowe wydające hałas odpowiedni dla budowy. Na samym końcu, na krótszej ścianie zawieszony ekran, na którym będzie wyświetlany film o sytuacji robotników pracujących na warszawskich budowach.